

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ТХЪАКІУШЫНЭ
Аслъан:

«Цыфхэм якъэухъумэн анахь шъхьал»

Терроризмэм пэшлуклогъэнымкІэ комиссиеу АР-м щызэхашагъэмрэ АР-м и оперативнэ штабрэ тыгъуасэ зэхэсыгъо зэдырлагъ. Ащ тхьамэтагъор щызэрихьагъ АР-м и Лышъхъэу ТхьакІушынэ Аслъан.

Гъэсэнэгъэм епхыгъэ учреждениехэр терроризмэм зэрщыхуымагъэхэр, мы лъэныкъомкІэ Іофыгъоу щылэхэр арых нахьыбэу зэхэсыгъом хэлажъэхэрэр зытегушылагъэхэр. УФ-м и ФСБ АР-мкІэ и ГъэІорышланІэ ипашэ иІэнатІэ зыгъэцкІэрэ Сергей Ерофеевым къызэриуагъэмкІэ, республикэм терракт щызэхашэным ишынагъо шылэу къалыІэсыгъэп, пстэури зыпкэ ит, Іофхэм языхт лъэплъэх. Арэу щытми, нэмыкІ чыплэхэм хьугъэ-шлагъэу къащыхухэрэр къыдалыгътэзэ, Іоныгъом и 1-м ипэгъокІэу, а мафэри къыдыхэлъытагъэу, оперативнэ штабым иІофшІэн ыгъэлъэшыщт. Ащ къыдилыгътэрэ пшъэрылгъэу ежъ къулыкъум къыфагъэуцугъэхэм ар къаегушылагъ.

Гъэсэнэгъэм епхыгъэ учреждениехэр терроризмэм зэрщыхуымагъэхэм игъэкІотыгъэу къытегушылагъ АР-м гъэсэнэгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Беданыкъо Рэмзанэ. Мы лъэныкъомкІэ муниципальнэ образованиехэм ашлагъэр зэрэмымакІэр докладым къыщиушыхьатыгъ, ау

щыкІэгъэнчъэхэу джыри пІон плъэкІыштэп. ГушыІэм пае, видеокамерэхэр зычІэмытхэ еджаплэхэр бэу джыри республикэм итых, кІэлэцІыкІу Іыгъыплэхэм ачІагъэуцогъахэп, нэмыкІ мышлагъэхэри яІэх. Лъэныкъо пстэумкІи еджаплэхэри, кІэлэцІыкІу Іыгъыплэхэри зыхуымагъэхэр Адыгъэкъэлэ закъу. АР-м и Лышъхъэ узымыгъэрэзэнэу хилбэгъохэрэр къыхыгъэщыгъэх, районхэм ыкІи Мыекъуапэ япашэхэм упчІэхэр афигъэзагъэх. Джэуапхэми зыдыримыгъэштэгъабэ къахэкІыгъ.

— КъызэрэшъуІорэ закъом шъублэкІынышъ, шъуІуагъэр зэрэжъугъэцкІэжыштым ыуж шъуихьанэу игъо хьугъэ, — къариуагъ ащ. — Цыфхэм якъэухъумэн анахь пшъэрылгъ шъхьалэу тІІэхэм ащыщ.

Нэужым МВД-м ыкІи МЧС-м япашэхэу къэгущылагъэхэми Іоныгъом и 1-м мы къулыкъухэм яІофшІэн зэрагъэлъэшыщтыр къаІуагъ. Мы мафэм полицием иІофшІэхэм еджаплэу республикэм итыр зэкІэ къагъэгъунэщт. Роспотребнадзорым АР-мкІэ и ГъэІорышланІэ

ипашэу Аджыр Аслъан къызэриуагъэмкІэ, ежъхэм алъэныкъокІэ уяпІымыэ еджаплэхэр илъэсыкІэ еджэгъум фэхъазырыхэу плытэми хьушт. Арэу щытми, тапекІэ анаІэ зытырагъэтын фэе щыклагъэхэм ар къащыуцугъ. Джащ фэдэу нэужым республикэм исанитар шъхьалэ биологическэ терроризмэм пэшлуклогъэнымкІэ республикэм щыгъэцкІагъэ

хьугъэхэм къаегушылагъ. Мыщ дэжъми щыклагъэхэр мымакІэу къыщыхыгъэщыгъэх. Псэу цыфхэр зашъохэрэм изытгет, ар икъоу зэрэмыухъумагъэр зигугъу къышлыгъэхэм ащыщых.

Нэужым терроризмэм пэшлуклогъэнымкІэ комиссиеу Теуцожъ ыкІи Тэхьутэмыкъо районхэм ащызэхашагъэхэм Іофэу ашлагъэм фэгъэхыгъэу къэгущылагъэх ахэм япашэхэу

Пщыдатэкъо Ризорэ Хъэчмамыкъо Азэматрэ.

ТхьакІушынэ Аслъан пстэури къызэфыхьысыжыгъэ, мы Іофым фэгъэзагъэхэм зэкІэми япшъэрылгъэр икъоу агъэцакІэхэмэ, щыклагъэу щылэр нахь макІэ зэрэхъуштым къыкІигъэтхьыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихьыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Н. А. Сэмэгур Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыцІэкІэ хэтынэу хэдыгъэным ехьыллагъ.

Адыгэ Республикэм и Конституције ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «ж»-м тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешІы:

1. Сэмэгур Нурбый Амэрбый ыкъор, хэдыплэ кой зыкІымкІэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатыр Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыцІэкІэ хэтынэу хэдыгъээнэу.

2. Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыцІэкІэ хэтыгъэ Хьащыр Аслъан Азмэт ыкъом иполномочиехэр зэпыгъэуэгъэнхэу.

3. Мы унашъор Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет ІэкІэгъэхьэгъэнэу.

4. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Федор ФЕДОРКО

къ. Мыекъуапэ, шышъхъэІум и 24-рэ, 2011-рэ илъэс
N 133

Еджэнынр рагъэжъэжышт

Шышъхъэлур гъэмэфэ каникулхэм яаужырэ мазэу зэрэщытым имызакъоу, кІэлэеджакІохор еджаплэм зыфагъэхъазырыхэрэ лъэхъан. Ар ны-тыхэмкІэ Іоф псынклагъоп. Къэпщэфыштыр къызэрэхэпхыштым имызакъоу, ыуасэ зыщымылэплэ тучанхэр, щепІэ гупчэхэр пшІэхэмэ дэгъу. Сабыир психологическэу еджэным фэбгъэхъазырыжын фае. «ШІэныгъэм и Мафэ» къэсынкІэ тхьамэфитІу иІэу сабыим игъольжыгъорэ икъэтэджыгъорэ охтэ гъэнэфагъэм тебгъэуцожьыным мэхъанэ иІэу психологхэм кьалэ.

Анахъэу апэрэ классым кІошт сабыйхэм янэхэр мыш егъэгумэкІых. Апэрэу ясабыйхэр еджаплэм агъэхъазырыхэзэ, хэуконыгъэхэр ашІынхэ алъэкІышт. АщкІэ классым ипашэу яІэщтым упчІэжъэгъу фэхъухэмэ, Іофым нахь хэгъозэщтых.

Илъэс заулэ хьугъэу апэрэ классым кІошт сабыйхэм ящы-

кІэгъэшт шІухъафтынхэр аратынынр Адыгеим хабзэ щыхъугъ. Ар еджэкІо цыкІухэм ямызакъоу, ны-тыхэм шІухъафтын афэхъу. Мыгъэрэ илъэс еджэгъури джащ фэд. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иІэпчІэгъэнэ фонд къытІупшырэ сомэ миллиони 4-м ехъурэ ахыщэм шІухъафтын комплект мини 5-рэ

400-р къырашэфышт. «ШІэныгъэм и Мафэ» къэмысызэ, республикэм ит еджаплэхэм ахэр афагощыштых.

Адрэ илъэсхэм афэдэу, еджэнтхэн хьапщыпхэмрэ еджакІом иапэрэ букварырэ зыдэлгъэ Іальмэкьхэр шІухъафтын комплектым хэхъэх.

(ИкІгъух я 2-рэ н. ит).

Еджэныр рагъэжъэжъышт

(Апэрэ нэкIубгъом кыщечжъэ).

Пэублэ классым кIорэ еджакIом уфэщэфэным нахь, апшгэрэ классым исхэр еджапIэм фэбгъэхъазырынхэр нахь кIын. Модэм диштэу зафатэ. Пшгэ-шгъэжъыехэм гъэшIэгъонэу дыгъэ джанэхэр, Iальмэкъ дахэхэр, цуакъэхэр ащ диштэу кыыхахы.

ЕджэкIо шыгъынхэм ауасэхэр зэфэшхъафых. ГурытымкIэ пштэмэ, Мыекъуапэ шыбгъотышт товархэм ауасэхэм ягугъу кьэтшышт. Джанэхэр сомэ 500, гъончэдджхэм сомэ 650—800, сарафанхэм сомэ 850-рэ, физкультурэ урокым ящкIэгъэшт кроссовкэхэм сомэ 650-м кыщегъэжъагъэу сомэ 1000-м нэсэу ауас. Iальмэкъхэм сомэ 500-м кыщегъэжъагъэу сомэ 1000-м нэс ауас. Гурыт класхэм ащеджэштхэм зыщальэшт лъэкъопыльхъэхэм сомэ 650-м

кыщегъэжъагъэу сомэ 1500-м ауасэ кIэхъэ. Ульыхъомэ нахь макIэ зыуасэхэр бгъотыштых, ауадгъугъи укIэупчIэн фае. Шхъадж иамал елытыгъэу зыфаер ыгъотышт. Тхыльхэм, концеляр хъапшыпхэм, физкультурэм зыщыщальэштхэм, нэмыкIэу еджакIом ищкIэгъэ-

штхэм ягугъу кьэтшыгъэп. Ныты зырызхэм гушыIэгъу тызафэхъум зы сабыир еджапIэм фагъэхъазырынхэм сомэ минипшылым нахь мымакIэу тырагъэ-кIодагъэу кыауагъ. Унагъом еджэкIуитIу е нахьыбэ исымэ, ахыщэр тефэщтыр кьэлытэгъуаеп.

ДАУТЭ Анжел.

Сэкъатныгъэ зиIэхэм афэгумэкIых

Заом шъобжэу хахыгъэм ыпкь кыкIэу сэкъатныгъэ зиIэ хъугъэхэм кыхыашт 2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м кышыублагъэу пенсиу кьаратырэм мээ тельыгъэ ахыщэ тын кыфыхагъэхъошт. ЗыцIэ кьетIогъэ купым хахыхэрэм мээ тельыгъэ ахыщэ тын зэрафагъэуууштыр УФ-м и

Премьерэу Владимир Путиным кышчыIуагъ сэкъатныгъэ зиIэхэм яобщественнэ организациехэм ялыкIохэм шышхъэIум и 19-м адыриIэгъэ зIуIэгъум.

Ащ нэмыкIэу пIэлэз благъэхэм УФ-м и Правительствэ сэкъатныгъэ зиIэхэм апае джыри зы Iофыгъо гушIуагъо зэшIуи-

хын ыгу хэлт. КъяIэзэнхэм фэшI зыдэкIоштхэ чIыпIэм фирменнэ мэшIокухэмкIэ ыпкIэ хэмылгъэу клонхэ ыкIи ядэжъ кьэкIожьынхэ альэкIынэу агъэпсышт. Джырэ нэскIэ ащ фэдэ фитыныгъэ зэрыIагъэр пстэуми агъэфедэрэ мэшIокухэмкIэ IэзэпIэ чIыпIэм кIохэ ыкIи кьэкIожьыхэ зыхъукIэ ары ныIэп. Джащ фэдэу Правительствэм игъо фильэгъугъ Хэгъэгум ыпашхъэ гъэхъгъэ ин шызиIэхэу сэкъатныгъэ заом хэзыыхъэхэм IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ нэмыкI Iофыгъохэу зэрахъанхэ альэкIыштхэм ягупшысэгъэнэу.

КъэIуагъэмэ хъушт заом сэкъатныгъэ хэзыыхъэхэм ящыIа-кIэ нахьышIу шыгъэным иIофыгъохэр кьэралыгъом зэрихъэхъэ, тызыхэт илъэсым имзае и 1-м ахэм япенсиехэр проценти 8,8-кIэ ыкIи мэлылфэгъум и 1-м социальнэ пенсиехэр проценти 10,3-кIэ индексация зэрашIыгъэхэр.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипресс-кьулыкъу.

МВД-м КЪЕТЫ

КIэлэцIыкIухэр зыхъункIагъэхэр кьаубытыгъэх

Мыекъуапэ шыщ бзылфыгъэм икIэлэцIыкIухэу шагум дэтхэр зэрахъункIагъэхэмкIэ джырэблагъэ полицием макъэ кьыригъэIугъ. Сотовэ телефонэу ахэм аIыгъыр бздэжашIэхэм атырахыгъ. Охътабэ тыримыгъашIэу следственнэ-оперативнэ купыр ахэм ауж ихъагъ. ЧыпIэу зыщыхъугъэр кьалы-хъугъ, шыхъатхэм адэгущыIагъэх. Оперативнэ-лгъыхъон Iофэу ашIагъэхэм яшIуагъэкIэ, сыхъат заулэ нахьыбэ темышIэу телефоныр атэзыыхыгъэхэр кьаубытыгъэх. А охътэ кIэкIым кыкIоцI ахэм ар ащэнэу игъо ифагъэхэу кыкIэкIыгъ. Арэу шытыми, чэщ-зымафэ нахьыбэ темышIэу телефоныр зыхэхэм аIэкIэхъабыгъ.

Гъогухэр «зэрагъафэх»

ТэхъутэмыкIое ыкIи Теуцожэ районхэр зпы-зычырэ федеральнэ автомобиль гъогу гъунэм кышчызIуахыгъэ шапIэхэр полицием иIофы-шIэхэм джырэблагъэ аулгъэкIугъэх. Хэукъоныгъэу ахэм кыыхагъэщыгъэхэр пшы пчъагъэкIэ кьэп-лыпэнхэ плъэкIышт. ШапIэхэм анахьыбэр фитыныгъэ ямыIэу, шапхъэхэм адимыштэхэу кызыIуахыгъэх.

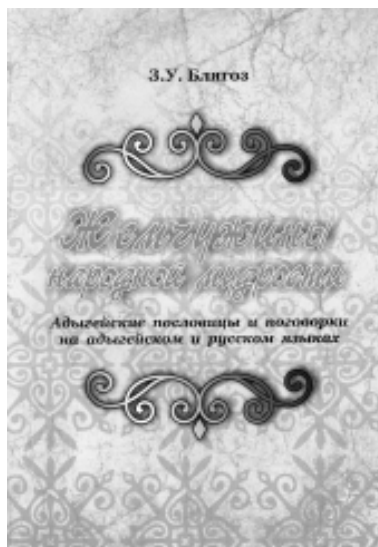
ГушыIэм пае, поселкэу Лъэустанхъаблэ дэжкIэ бзылфыгъытIум хыIушъом зызгъэпсэфынэу кIохэрэм ящкIэгъэ пкыгъохэр зыщыIуагъэкIырэ шапIэхэр кышчызIуахыгъэх. НэбгыритIум язи предпринимательствэм ыуж итынэу фитыныгъэ иIэп. Ащ фэдэ хэукъоныгъэхэр ТэхъутэмыкIое районими мымакIэу кышчыхагъэщыгъэх.

АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэу Александр Речицкэм федеральнэ гъогу гъунэхэм шапIэу кьащызIуахыгъэхэм нахь гъэлгъышгъэу анаIэ атырагъэтынэу унашъо кышыIыгъ.

Диск мин 17-м ехъу кьалахыгъ

Авторхэм яфитыныгъэхэр зэраукъохэрэм якъычIэгъэщын аужырэ мазэхэм полицием нахь ыгъэлгъышгъ. Ащ ишIуагъэкIэ, илъэсэу тызыхэ-тыр кызыыхъагъэм кышчыублагъэу шапхъэхэм адимыштэхэу, лиценzie ямыIэу ашIыгъэ аудио ыкIи видео диск мин 17-м ехъу кьалахыгъ. ШапIэу кьоджэ псэупIэхэм адэтхэри, кьэлэ шэпIэ гупчэхэри оперативникхэм аулгъэкIугъэх. Ащ фэдэу, станицэу Джаджэ дэт тучаным изакъоу диск мини 4-м ехъу кыкIахыгъ. Лиценzie зыпымылэ продукциер МВД-м иэксперт-криминалистическэ гупчэ фагъэхыгъ.

Тхыль гъэшIэгъон цIыкIуитIу

Сапашхъэ илъхэр тхыль цIыкIуитIу, зыр нэкIубгъо 85-рэ, адрэр — 94-рэ. Ахэр зытхыгъэхэр ти Адыгэ Республикэ дэгъоу шызэлъашIэ, къуаджэу Нэшукъуае икIэлэпIугъ, филологие шIэныгъэхэмкIэ доктор, академие зытIуш жакадемик, профессор, УФ-ми АР-ми шIэныгъэхэмкIэ яIофышIэкIошху, Адыгэ кьэралыгъо университетым илъэсыбэ хъугъэу Iоф шешIэ. КъэшъушIэгъэн фае зигугъу кьэс-шIынэу кьезгъэжъагъэр. Ары, Блэгъожэ УцужьыкIо икIэлэ Зулкъарин. Научнэ ушэтынхэм ишъыпкъэу зэрапылтым, научнэ ыкIи егъэджен-методическэ IэпыIэгъу 400-м ехъу кызырэхитыгъэм адакIоу тхыль гъэшIэгъонхэу кьыдыгъэкIыгъэхэри макIэп.

Мары ахэм ащыщэу 2011-рэ илъэсым кьыдыгъэкIыгъэхэу тхылытIу: «Жемчужины народной мудрости», «Пцэжъеихэмрэ пцэжъыяшэхэмрэ». Тури инхэп, ау ащ пае шIуагъэу ахэм яIэр нахь макIэп. Апэу зыцIэ кьетIогъэ тхылыр дышъэ зэрыблэ лъэпкь кIэнэу тIэ гушыIэгъэ 1100-м ехъоу зэхэт. ГушыIэгъэхэр алфавит гъэпсыкIэм тетэу апэ адыгабзэкIэ тхыгъэх, етIанэ урысыбзэкIэ зэдзэкIыжыгъэх. «Адыгэ хъакIэр пытапIэ ис. — Адыгейский гость словно в крепости надежной», — джары

гушыIэгъэу тхылыр кызырэхэу-Iуихырэр.

Тхылыр бэмэ — творческэ IофышIэхэм, журналистхэм, бзэм пылхэм, кIэлэгъаджэхэм, кIэлэеджакIохэм агъэфедэн альэкIышт. ГушыIэгъэхэу ащ кьыдэхъагъэхэм пIуныгъэ мэхъанэу яIэм уасэ фэшIыгъуай.

Блэгъожэ Зулкъаринэ зэрэпцэжъыешэ бэлэхэр бэшIагъэу сэшIэ. Джы мары «Пцэжъеихэмрэ пцэжъыяшэхэмрэ» зыфи-усыгъэ тхылыр бэмышIэу адыгабзэкIэ кьыдыгъэкIыгъ.

Тхылым игушыIапэ кызыр-рэщиIорэмкIэ, шIэныгъэлэжъхэм зэрагъэунафыгъэу пцэжъыешэ-нынр цIыфхэм бэшIагъэу кьах-хъагъ, ащ зыпылхэр илъэс мин 15 фэдиз хъугъэу кьалытэ. Тхылым авторым кышчыIуагъ пцэжъыешэным шъэфэу пылхэр, типсыхъохэм ыкIи псы-убытыпIэхэм пцэжъыешэу ахэхэр зыфэдэхэр, ахэм узэрэшэшт шIыкIэхэр, пцэжъыешэхэм гъэшIэгъонэу кьахъулагъэхэм ащыщхэр.

Тхыльдэжэхэм мы тхылхэр ашIогъэшIэгъон хъунхэу тэгугъэ. Ахэр зытхыгъэ Блэгъожэ Зулкъаринэ псауныгъэ пытэ иIэу тапэкIи пцэжъыешэнынр лгъы-гъэкIотэнэу, кыхидзырэм ибагыи ренэу ыгъэрэхэнуу фэтIэу.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ Хъаджэрэштый.

Илъэси 105-рэ хъапсым чIэсыщтых

Наркотикхэр зыхашIыкIырэ Iушхъэр ззыгъэгъотыштыгъэ ыкIи зыщэщтыгъэ бздэжэшIэ купым иIоф мы мафэхэм судым ыIуагъ. Мыщ епхыгъэ уголовнэ Iофэу кызызIуахы-гъагъэм Адыгэ Республикэм и Апшгэрэ суд (присяжнэхэр хэлэжъагъэх) илъэситIум кы-кIоцI зэхифыгъ. Ащ зэфэхьы-сыжъэу фэхъугъэхэм адиштэу бздэжэшIэ купым хэтыгъэхэм зэхэтэу илъэси 105-рэ хъапс атыралхъагъ. Ащ ипэщагъэр илъэс 15-рэ, адрэхэр илъэси 7-м кышгъэжъагъэу илъэс 15-м нэсэу хъапсым дэсыщтых.

Следствием зэригъэунафы-гъэмкIэ, ыпшгъэкIэ зигугъу кьэтшыгъэ бздэжэшIэ купыр 2008-рэ илъэсым зэхашгъагъ. ПравэухъумэкIо системэм ыпэкIэ кьулыкъу шызыхы-щтыгъэхэр ащ хэтыгъэх. Къа-

лэу Мыекъуапэ, Джэдджэ райо-ным, нэмыкI чIыпIэхэм ащып-сэурэ наркоманхэр арых нахьы-бэрэмкIэ къауалэщтыгъэхэр. Зы мафэм кыкIоцI нэбгырэ 200 — 300 фэдизмэ наркотикхэр ара-щэщтыгъ. Федэу кьахыщты-гъэр сомэ мин 30-м кышгъэ-жъагъэу миллионым нэсы-щтыгъ.

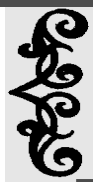
Урысые Федерацием изако-нодательствэ зыукъауагъэхэм ашIагъэм егупшысэхэмкIэ, нэбгырэ пчъагъэу зипсауныгъэ зэщагъэкъауагъэхэм ягъэу арагъэкIыгъэр къагурылонымкIэ джы илъэс пчъагъэ апэ илэ. Мы бизнесым хэщэгъэ пстэуми къа-гурылон фаер зы — сыд фэди-зэу загъэбылгыгъэми, илъэс пчъагъэ тешагъэми, ахэр къа-убытыштыгъ, кьэралыгъом пшъэ-дэкIыжэ аригъэхышты.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Тпэчыжъэ ыкIи тпэблэгъэ

(КъызыкIэлъыкIорэр
шышхьэлум и 24-м
къыдэкIыгъэ номерым ит).

ТЫРКУЕР

Ыгъэшлагъоу Асфари, «цифровоимкIэ» сурэт къы-
тырихыгъ. Урыс быгъушхом
ышхьэ зэрегъэзыхыгъэ за-
къор ары рээтэкIыштыгъэхэр.
Хэт ышIэра, Боспор хэгъэгъу-
шоу адыгэхэр зыхэтэгъэхэм
исурэтшIыкIэ фэмэ-бжымэ
къыстырихыгъэнкIи мэху. Ау
сыдзу шытми сыгу изыхыгъэ
сибыгъу къэрэжъ сапашхьэ
итыгъ. СемылпэкIышхоу сы-
нэхэр саужкIэ шыIэху къэз-
гъэзжыгъ. ЛIэшIэгъу пчъа-
гъэхэм къахэкIи быгушхор
адыгэ пшысэхэм къызэрэхэ-
хьагъэр сшIогъэшIэгъоныгъ.
БгъэшIэгъон икIун дунаим
зэрэтетыр, лъэпкхэр ижъ-
ижыжыкIэ къыкIэу зэрэз-
пхыгъэхэр, зыми емыхышхор
Iэшлагъэр зэрэбгъашIэр, шъф
зэрэшымыIэр, бэ сызэригъэгъу-
пшысагъэр. Урым мифологи-
емрэ адыгэ эпосымрэ зэхыш-
ррэр зэрэгъэпсыгъэр. Дышъэ мэ-
лышхор аргонавтхэм Iоды-
шъэ зэрэрахыжыгъагъэр, бэба
урымхэмрэ Кавказымрэ зэрэ-
зпышлагъэхэр. Хы ШIуцIэ Iу-
шхом урым къэлэшхоу Iусы-
гъэхэм ижырэ адыгэхэм яныб-
жыкIу къызэрэтыридзэщты-
гъэр. Чыристан диным итхуэ
Юстиниан идзэ адыгэ шыухэр
зэрэахыгъэхэр. «Юстэком
ыцIэкIэ Тхьэ сэлэ» зилэIэ
адыгэм узэрымэгъэпцIашты-
гъэр.

— Адыгэхэр нахьыбэу зы-
дэсхэм ащышхы къалэхуэ
Дюзджэр, Бурсэ, ахэр чыжъэ-
хэп. Адыгэ чылаби къягъэ-
тIысэкIыгъ, тлэгъумэ лые-
хэп, — къызэтыретахэ Ас-
фар. — «Нэм ылъэгъурэр
шъхьэм ыуас», — апэу зылуа-
гъэм десэгъаштэ, зысплыва-
нэу арба сыкъызкIэкIуагъэр?
— Тыркуер зэкIэ къэсплывы-
хьан сымылпэкIымы, къаплорэр
згъэцкIэн, ГъобэкIуае сыздэ-
мышхьэгъэ урам Iэджи иI, —
сэри сесэмэркъэуужы.

Благъэ къытфэхуэгъэ лIы
шлагъохэр хэгърэй шышхьэхуэ
тауж итых, тIоу зэтет автобус
дэхэшхоу тызэрагъэтIысхьа-
гъэр ежъэфкIэ къытэжагъэх.
Дюзджэ кIорэ автобусым ыпэ
регъэхуэ. Зысплывыхьан ары-
ти сызкIэхьопсырэр пысы-
дзагъ. Слэгъурэр зэкIэ шхон-
тIэзкIагъэх. Гур къыгъагъэхуэ
уигъэрэхьатыштыгъ, ошх шъэ-
бэ тIэкIоу къыхидзыштыгъэри
гуаоштыгъэп. ГъогурыкIо кIэ-
ракIэхэр гупсэфхуэ тIысыплэ-
хэм ащырэхьатыгъэх. Бзэр
умышIэмэ убзакъ, Асфар тIэ-
кIу-шъокIухэр ешIэхэми рэхьат,
ищыкIагъэ хьумэ тызфаехэр
агурегъаIох. Гъогу удытетын-
кIэ дэгъу, илгъэой кIыхьэ, апэ-
рэр зэрэсулпэкIурэр. Бэрэ
сесэмэркъэу цыфхэр шысхьэм:

— Мы дэпкъым ухъхьанышъ
укъыхэкIыжышхьт уича-
ныгъэкIэ.

Дюзджэ чIыгур зэрэшысы-
сэгъэр, адыгэ къуаджэхэми
зэрягуагъэр зэхэсхьагъэ, сьд
шъулуа тильпэкIэгъухэм якъэ-
бар, сыгу къыредзэ. Апч зэ-

кIэ автобусышхо хьоо-пшаум
укыплывынкIэ псынIэшъ, нэм
къыкIэуцорэр бэ. Гу лъытэ-
гъуаеп гъогуми, бгъагъэу аш
Iутхэми Кавказыр гум къызэ-
рагъэкIурэм. Нэплэгъум чы-
жъэу къыридзэрэ къуаджэхэр
тегъэпсыхьагъэх. Яунэхэр зэ-
пэчыжъэх азыфагу чIыгу зэрэ-
дэлъым ишыхьатэу. Унэхэм
ягъэпсыкIэкIэ Абхъазыр е Гру-
зиер гум къагъэкIы: тIоу зэтэ-
тых, дэкIояплэр шагумкIэ гъэ-
загъэ, унашхьэхэр плыжы-
хэшъ, чыжъэкIэ къэлэагъох.

Мэщытышхор къэлэгъуагъ,
иазэнэджэпIэ лъэгэшхохэмкIэ
уашхом кIэгъэкIуагъэу Кав-
каз Iоф зэрэхэмытыр къыгъэ-
нэфагъ. Джыри зы мэщыт
къыкIэлъыкIуагъ, гъэшIэ-
гъоныр яазэнэджапIэхэр зэфэ-
дэ къабзэхуэ зэрэкIыхьэхэр,
зэтIозэ шышхьэхуэ хэщэй-нэ-
щэй зэрямыIэр ары. Ошхыр
нахь лъэш къэхуэгъ, зыплывы-
хьаныр нахь къэхьылъагъэми,
азэнэджэпIэ лъагэхэр нафэу
къэлэагъох.

Гъогу зэщиз хьоо-пшаум
къин къыфэмыхьоу автобус
кIочIэшхор рэчъэ, хьагъуи къэ-
уцурэп. Мэз чапэхэри, бгы
мылгъагъэхуэ Адыгэ шьолпы-
рыр гум къызэгъэкIыхьэхэри зэ-
пыухэрэп. ГъэшIэгъон мы-
ухыжыым нэр езэщырэп,
уашъуи, чIыгуи, шхьонтIэгъа-
кIэри Кавказым ехышхор, азэ-
нэджапIэхэр арых Тыркуем ты-
зэрэщыIэр тIцызымыгъэгъу-
пшэхэрэр. Зэгъэпшэн-зэфэхьы-
сыжъхэр сикIасэхэшъ зэпыз-
гъурэр, сыгукIэ зэхэсэлъхьэ,
зэхэсэхьыжы.

Дюзджэ къэлэ цыкIоп, мил-
лионым къехьу дэс, ипчэгъу
дахэ, хьоо-пшау. Тырку быракъ
плывыжышхор шэбыбатэ. ЛIитIоу
къытпэгъокIыгъэмэ
языр синэлъагъэу къысхьыгъу.
ЯтIонэрэм инагъэ къэлэгъуай.
Сызэрэгъуагъэу къычIэкIыгъ
— БрантIмэ ащыш, Мыекъуа-
пэ къэкIожы шIукаерэ дэсыгъ,
ышхьац къэрабэу къырилагъ,
къин зэрэпэкIэкIыгъэр къыхэ-
щы. Машинэзефэр КъокIа-
шъэхэм ащыш, ылъэкъуацIэ
ымыгъэгъуащэу лIышхо дэд,
къыпхэлэбэмэ лIы пхихышъ
зыфалорэ лъэпкъы ары. «Дюз-
джэ» зыцIэ хьакIэщ тегъэпсы-
хьагъэм тыращэллагъ, хьакIэ-
щышхом иадминистратор
адыгэу къычIэкIыгъ, къытфэ-
чэфыгъ, бзэри дэгъоу IэкIэ-
лыгъ. Тыркуем ишхапIэхэр
тегъэпсыхьагъэх, къэбзэ-лъа-
бзэх, шхынхэри IэшIух, «сигъу-
сэ есэрэпхи сэрэшхьэ» ижыкIэ
зыфалуагъэм щыш, ау зи
еупхынэу ищыкIэгъагъэп, къы-
тагъэлыжыштыгъ.

БрантIым ресторан цыкIу
къызэлъуихыгъ, шхынхэр зэтэ-
фыгъэх, гохьых.

— Тышхэзэ тызэлъытхыным
тылукагъ, дэиэгъэп зытпIы-
хьагъэмэ, — сыласэрэп.

— Непэ къалэм зыщыт-
пIыхьан, Адыгэ Хасэм зылу-
д-

Къат Теуцожьрэ Жэнэ Шамилэрэ.

гъэкIэн, тимурадхэр ядгъэшIэ-
ных, шIукиэ тагурыIон, —
жэджэкIэ сигъусэхэм.

УмышIэрэ къэлэшхом узэ-
плывы икIун къыдэкIынкIа,
шIукаIуэ зыщытпIыыхьагъ,
пшын Iоф къыхэхьагъэп. Ха-
сэм итхьамати зэрягъусэу хэ-
тыр зэкIэ БрантIым иресто-
ран къыригъэблэгъагъ. Ежъ-
хэм якъэбархэри тэтыери зэ-
хэтлхьагъэх, зиadyгабзэ шIор-
къэу тыркубзэ зыкъэзышIы-
хэрэм ахэтыгъэми тызэгуры-
луагъ. Бэмэ къалоштыгъэмэ
апэ итыгъэр адыгабзэр зэрэ-
чIамынэщтыр, адыгэ культу-
рэм емызэххуэ Iоф дэшIэгъэн
зэрэфаер, Хэкум шыкъэбархэр,
Адыгейм алу къызэрэгъэза-
гъэр, шышъ хъужыныхэм игъо-
гу кIэкI къызэрагъотыштыр
ары. Зэрызэ-тIорытIоу къэмы-
гушIагъэ къахэмыкIэу, къэ-
баркIэ загъэшхэкIыгъ. Ар мы-
хьамелэм нахь лъэшэу зылуа-
гъэхэри къахэкIыгъэх. Хасэм
итхьаматэ иадыгабзэ къызызэ-
щыкъокIэ тыркубзэ зыкъэ-
шышъ, кIэгъожыгъэу адыга-
бзэм къыпедзэжы.

— Адыгэ фестивалышхо
Дюзджэ щыредгъэкIокIы
тшIоигъу. Ткъош республи-
щыр къыхэдгъэлэжъэщт. Къа-
шъуи оредэ зэгъусэщтых. Тфэ-
гъэхьумэ тхьаматэхэри къед-
гъэблэгъэщтых, хьункIэ тэ-
гугъэ, — къызэдырагъаштэ
щысхэм зэкIэм шьорышIы-
гъэм пэчыжъэу.

Шпоу шыIэр зэкIэ къыддэ-
хьунэу Тхьэм телъэлъуи, тигъо-
лывыплэхэм тьякIужыгъ пчэды-
жыым тыпсаумэ адыгэ къуа-
джэхэм тызэрадэхьащтым ты-
кIэгъушIоу. Тырку аркъыр зы-
лузыгъэфагъэр мэкIэ дэдагъ,
ащи псы хэкIэжыгъэти, градус
тIокIым къехьуштыгъэп.

КъопIэшъэ кIэлэшхом Бран-
тIыр игъусэу лъэбэкъу адзы-
рэпти, зэрашIы хабзэу зекIо-
хи, адыгэ чылэхэм афэты-
уэнкIыгъ. ТыкъыздэкIуагъэр
Стамбул икIадыи кой. Мышъ
щынахь чылагъ, хыжыыр
пкъынэ-лынэм пхырыкIы-
штыгъ. Дюзджэ пэблэгъэ
адыгэ чылэхэм тызэрадэхьа-

щтми тыкъыгъэфабэщтыгъ.
Уаер типэрыохьугъэп. КъопIа-
шъэм имашинэ фыжышхо бы-
лымыр зыем фэмыдэмэ хьарам
зыфалуагъэр сыгу къэгъэкIы
— зыери иери шъэджашъэх.

Сеупчы:

— Балыу шыIа шъуальэны-
къо КъопIашъэхэр?

— ДэхэкIауэ шыIэх.

— Къохужъхэр шъуиIэхэ,
тэ тальэныкъо джары зэряджэ-
хэрэр.

— Зэхэсхыгъэп Къохужъ
къэбар, тIэхэр КъопIашъэх.

— Олахьэ хэмыукъуагъ
къышъуфэзыусыгъэр, ошх фэ-
дэу плашъэхэ зэкIэри, — сыжэ
згъэтIылырэн.

— Анахь цыкIоу къытхэнэ-
жыгъэр сэры, — мэщхы чы-
ристан диныр адыгэхэм алэ-
жы зэхьум лъэкъоцIэ гъэшIэ-
гъон зыфаусыгъэр. Къоныжъ,
Къохужъ, Къошх, Къожэуб...
къом ехьыллагъэу сыгу къы-
дэчъаехэрэм ахэзгъахьозэ,
БрантIыр къэджагъ, — апэрэ
адыгэ къуаджэм тыкъэсыгъ.

Чылэр дахэ, тидэ нэплэгъ-
гур фэууэнкIыгъэми шхьуан-
тIэ, чыгъ закI. Къызэпэтчы-
хьагъ, унэхэр зпэчыжъэхэми
псынIкIэу къэтыухыгъ, унэгъо
шъэныкъом ехьурэн.

— Хасэм Iухь, — еIо маши-
нэзефэм.

А чылэхэр дэгъоу зышIэрэм
псынIкIэу тылуишагъ. Шагур
ины, унэ кIыхьашхом хьащ-
пэкъышхо пыт, унашхьэм
ыгузэгъу Iугъо икIыплэшхо къы-
тешы. Унэ кIоцIым бильярд
столышхо ит, кIэлэ заули бэщ-
хэр гъэлагъэу алыгъэхуэ кIэры-
тых. Унэ гузэгум гъучI хьаку
хьурэшхо ит, итубэ IонтIэ-
щэнтIэшхо унашхьэм екIу-
жы. Хэкум тызэрикIыгъэр
зашIэм кIэлакIэхэр къызэго-
уцагъэх, Iэпэубыт сэлэм зы-
рызэу къытахыгъ.

Щай плывыжыбзэр столым
къытехьагъ, стэчаныбэ псы-
гъохэм арытэу. Щай стырым
тешьозэ, ошх мэкъэ шъабэм
тыкIэдэлукIы, къэбарыри лъэ-
кIуатэ. Ар сьд фэдэу гохьы-
ми, нахь къоджабэ садахьэ,
яунэхэр зэрэгъэпсыгъэхэр, яща-

гухэм яинагъэ, ячъыгъэм
къапыкIэхэрэм сапэблагъэу
слэгъунхуэ сыфай. Хыр зэрэ-
мычыжъэ дэдэм фэшI Шап-
сыгъэ хылушхом къышхьыгъэр
пхьэшхьэ-мышхьэхэр сыгу
къэкIых. Уаем тыхэтэу къо-
джэ заулэ джыри тадэхьагъ.
КIуапIэу тилагъэхэр хэсэ унэ-
хэр арыгъэх. Уаем тыхэкIэу,
унагъохэм татеонэу тыфэягъэп.

Сигупшысэхэр ышлагъэу
къычIэкIын БрантIым:

— Симахьулэ дэжъ шъус-
щэшт, — къызыселом, сы-
гушIуагъ.

Асфар къэпсынIагъ.

— Ары, Асфар, ори уез-
гъэлэгъун, бэкIае шлагъэба
зымылэгъуэгъэр?

Уаер Iэсэжи, плэгъурэр
зэхэпшIыкIэу хьугъэ, уашьоми
зиукъэбзыжыгъ. Чапэхэм та-
дэкIуаемэ, тыкъяхыжыгъэ,
чIыплэ заулэ зэблэтхьугъэ. Унэ-
хуэу къышхьыгъэхуэ, оеуж хьэ-
Iухуэ къэкIыгъэхуэ зэготыгъэх.
Ашх фэдэу чIыплэ макIэп
тлэгъуэгъэр. Сяупчы:

— Мыхэр сыдэу дэхэ закIа,
хэта зышIыгъэхэри, хэта ачIэс-
хэри?

— Чыгусысым унэхэр зы-
зэхэкъутэхэм хабзэм афишIы-
жыгъэх хьалэч хьугъэхэм.
АчIэсхэр тыркух. Ошъо чапэу
къэныфыжыгъэм унэхэр дахуэ
къыхэщыштыгъэх, хабзэм
ыкIуачIэ зэрэмыщIыкIур къы-
гъэлэгъоу.

Бгышхом тыкъэчъэхьыжи
адыгэ чылэ дахэ тыдэлъэдагъ,
щагушхо горэм дэжъ КъопIа-
шъэм имашинэ къышхьыгъэ-
уцугъ. Унэ тегъэпсыхьагъэ зы-
дэт шагур чыгъ зэкIагъ, ачIэгъ
еупхьулэпагъэу зэщизыгъ.
Чыгъ купэу зэхэтыри инжырым
езгъэхьышхыгъ. БрантIым
зэриблагъэхэр тызидэхьагъэ-
хэм къахэщыгъ.

Бысымым ынэгъу гушIор
кIэкIыштыгъэп. Зэрэлъахьагъэри
гъуащэщтыгъэп. Мыр зэгъэ-
фагъэп пIонэу шагушхом
чIыплэ илагъэп. Шъхьэгъусэр
нахь рэхьатыгъ, шъхьэтехьо
фыжыбзэ техьогъагъ. Ыжи
нахь пытагъ ышхьыгъуи.
Чыгыи, къэгъагъи, псы зыкIа-
гъахуи, зыкламыгъахуи зы-
рызэу тагъэлэгъуэгъэ, уащы-
мытхьун умылэкIынэу шыты-
ти тащытхьугъ.

— ГъэшIэгъон горэ шъоз-
гъэлэгъушхь, — еIошъ Бран-
тIым имахьулэ тырещажъэ.

— Алахьым семыуки, сьд
мышъ тигъэлэгъушхьыгъ тлэгъ-
гъуэгъэм фэшъхьафэу?

ПолиэтиленкIэ ухьумагъэу,
хатэм икIыхьагъэкIэ дшигъэу, зы
лIы тэрэз инагъэ фэдиз илгъэ-
гагъэу, пчъэр къылуахи тыз-
чIащагъэр гъучI пчэгъу къэгъэ-
щыгъэхэмкIэ зэхэсхьагъэу
фэбэпIэшху. Ашх помидор лъэ-
къымэр чIызыгъ, шхьонтIэ-
рымэр атырихуэ яшIугъоу.

— Мышъ фэдэ шъульэгъуа,
— къэупчIэ бысым Iоры-
жырылэр.

— Тлэгъуэгъэ къодыа, тлэгъ-
гъуагъэ нахь, — етложыгъ.

Астафурилахь, Тыркуем
теплицэр къызэрэдэкIуагъэр,
сегупшысэ.

КЪАТ Теуцожь.

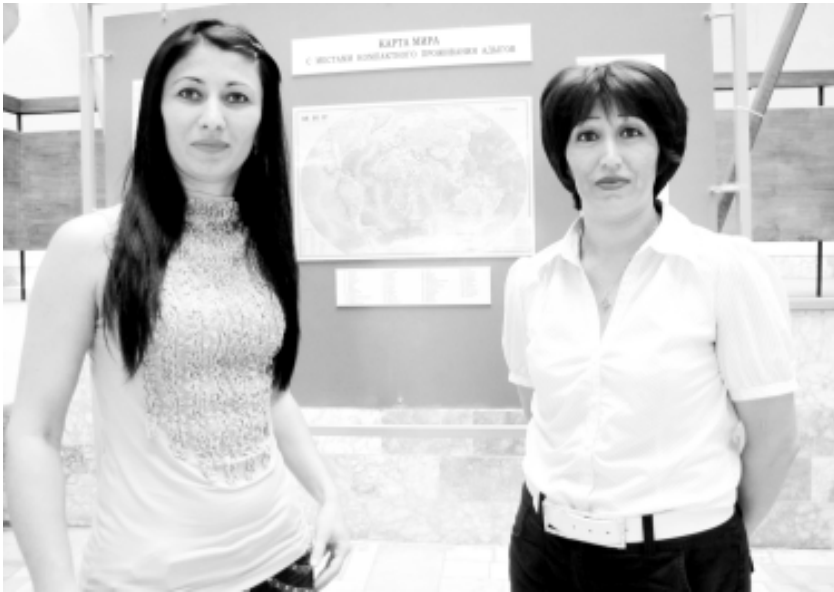
(Джыри къыкIэлъыкIошхьт).

ЛЪЭПКЪ МУЗЕЙМРЭ ТИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭМРЭ

ЛъэпсэшIур мэпытэ

**Адыгэмэ ятарихъ чIыгу зыщаугъоийжыным къэра-
лыгъо екIолIаIэ фашIэу заублагъэр илээс 13 хьугъэ.
Югославие хэгъэгоу шылагъэм тилъэпкъэгъухэр
къызыкIыжыгъэхэ мафэр игъэкIотыгъэу Адыгэ Рес-
публикэм шыагъэунэфыкIы. Ащ фэдэ мэфэI
тилэным егъэжапIэ фэхьугъэр нахъ куоу
зэдгъашIээ, Адыгейм и Лъэпкъ музей хэкум къэ-
зыгъэззэжырэмэ афэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъонэу
къыщызэIуахыгъэм тигъзетеджэхэр щытэгъэгуазэх.**

Адыгейм иапэрэ Президентэу Джа-
рымэ Аслъан, культурэмкIэ мини-
стрэу ЧэмышIо Гъазый тилъэп-
къэгъухэр Югославием къищы-
жыгъэнхэм зэрэпылтыгъэхэр къэ-
гъэлъэгъоным щызэбгъэшIэн плъэ-
кIышт.

Адыгэхэр зыщыпсэухэрэ хэгъэгухэр

Лъэпкъ музейм шIэныгъэмкIэ
иIофышIэу СихъаджэкIо Ирине-
рэ Дзыбэ Заремэрэ тизэдэгущы-
Iэгъу лъагъэкIуатэзэ, адыгэхэр зы-
щыпсэурэ хэгъэгумэ ацIэ къыра-
Iуагъ. Тыркуем, Иорданием, Си-
рием, США-м, Израиль, Японием,
Китаим, Францием, Германием,
хэгъэгу 60-м ехъумэ тилъэпкъэгъу-
хэр арысых.

— Музейм къаIорэмэ адыгэмэ
яхъылIагъэу къэбархэр къафэ-
тIуатэх, къызыкIэупчIэхэрэр ма-
кIэп, — еIо СихъаджэкIо Ирине.

— Къэгъэлъэгъонхэм тарихьым
куоу ухашъ. Ахэр ззыгъафэрэмэ
лъэшэу тафэраз. Къэгъэлъэгъоныр
зэпыгъэшагъэу, тарихьымрэ шIэ-
ныгъэмрэ шыпкъагъэм тетэу
зэпхыгъэхэ зыхьукIэ, цIыфхэм
къафэпIуатэрэр ашIогъэшIэгъон.

Лъэпкъ музейм узэрэIахъэу
тыккызытегушыIэрэ къэгъэлъэ-
гъоныр нэгум къыкIэуцо. Урысы-
емрэ Адыгеймрэ ябыракъхэр Iэ-
тыгъэх. Литературэу, гъзетэу, тхы-
гъэхэу, Хьурмэ Хьусенэрэ Гъонэ-
жыкIо Аскэррэ зэдаусыгъэ орэ-
дэу Мэфэхьаблэ щыпсэурэмэ афэ-
гъэхьыгъэм хэлъ усэхэу щыплъэ-
гъурэмэ уагъэгъуазэ. Дзыбэ Заре-
мэ лъэпкъ гупшысэр зыщыпхыри-
щыгъэ IофшIагъэм зиушъомбгъу-
нэу тэгугъэ. Адыгэмэ ячIыгу зыща-
угъоийжыгъэ лъапсэу ашIыгъэр бэ-
гъонэу Тхьэм тафелъIу.

Сурэтым ишъулъагъорэр: **ады-
гэхэр зыщыпсэухэрэ хэгъэгухэр
къызыгъэлъэгъорэ дунэе кар-
тым кIэлъырытых Сихъаджэ-
кIо Иринерэ Дзыбэ Заремэрэ.**

щызэIуахыгъэ къэгъэлъэгъоным
тарихъ къэбар гъэшIэгъонхэр щы-
зэбгъэпшэнхэ плъэкIышт. «Апэрэ
репатриант» зыфиIорэ тхылъыр
Иорданием къыкIыжыгъэ Лыбзыу
Даутэ фагъэшъошагъ. АР-м иапэрэ
Президентэу Джарымэ Аслъан
Д. Лыбзыу фэгущIозэ тхылъыр
зэрэритыжырэр сурэтым къеIуатэ.

Лыбзыу Даутэ Иорданием и
Парламент икIулыкIушIагъ. Хэ-
кум 1970-рэ илээсым Iоныгъом и
3-м къэкIожыгъ, Адыгэ къэралы-
гъо кIэлэегъэджэ институтыр къы-
ухи, Iоф щышIагъ. Тхылъхэм язэ-
дзэкIыжыкIы, лъэпкъ зэпхыныгъэ-
хэр гъэпытэгъэнхэм апылгыгъ.
Хэкум унагъо щышIагъ, икIалэхэу
Зауррэ Асыетрэ сэнэхьатхэр зэра-
гъэгъотыгъэх.

Адыгэ бзылфыгъэу апэу хэкум
къэкIожыгъэр МэфэшIукIо Щан-
гул. 1991-рэ илээсым къыщыубла-
гъэу Мыекъуапэ щэпсэу, Тырку-
ем къыкIыжыгъыгъ. Лъэпкъ музейм
адыгэ диаспорымкIэ иотдел ипашъ.
IэкIыбым щыпсэурэ тилъэпкъэ-
гъумэ апае радиомкIэ къэтынхэр
зэхещэх.

Цыф гъэшIэгъонэу Бэрэдж
Убых, Югославием тилъэпкъэгъоу
къыкIыжыгъэхэм яхъылIэгъэ къэ-
гъэлъэгъонхэр IупкIэу гъэпсы-
гъэх. Урысыем иапэрэ Президен-
тэу Борис Ельциным Кавказ заом
еплтыкIэу фыриIэр, лъэпкъгъэкIод
заоу ар зэрэщытыгъэр къызы-
щиIорэ тхыгъэр нэплъэгъум ит.

Футбол. Адыгэ Республикэм изэнэкъокъу

«Адыгэкъал» е «Инэм» зыхьыщтыр

**«Кошхьабл» Кошхьабл — «Инэм» Инэм — 4:6.
Шышхьэлум и 24-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх.
Зезыцагъэхэр: И. Холин, А. Вольвач, С. Новиков — Мыекъуапэ
щыщы.**

**Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: М. Джамырзэ, А. Тао, Р. Куфа-
нэ, К. Тхьаркъуахъо — «Кошхьабл». А. Хьатит — щэгъогогъо, Э.
Матвиенко, А. Цимбалист — «Инэм». Кошхьаблэ ифутболистмэ
ащыц якъэлапчъэ Iэгуаор дидзэжыгъ.**

ФиналныкIом хэхьэгъэ командэхэр
зэдешIэхэзэ, текIоныгъэм икIыдэхын
зэрэфэбанэхэрэм уеплтынкIэ гъэшIэгъо-
ныгъэ. Зэнэкъокъу зэфэшхьафхэм ахэ-
лажэхэзэ, ешIэкIэ хэхыгъэ яIэ зэрэхъу-
гъэм псынкIэу гу лыпытнэу щытыгъ.
Кошхьаблэхэр гупчэм щыпхырыкIыхэзэ,
къэлапчъэм благъэу екIуштыгъэх. Джа-
мырзэ Муратэ, Куфэнэ Рэмэзанэ, Батыр-
бий Рустем, Тхьаркъохъо Казбек, Тао
АзэмаI язэпхыныгъэхэр дахэу къэлъа-
гъоштыгъэх, гугъэ къатыштыгъ. Р. Ку-
фанэмрэ М. Джамырзэмрэ къэлапчъэм
Iэгуаор дадзэнэу яIэгъэ амалхэр агъэ-
федагъэхэл.

Инэм ифутболистмэ угловоир къыза-
тым Хьатитэ Алий шхьэкIэ зэогъэ Iэ-
гуаор къэлэпчъэ къогъупэм къофагъ —
1:0. Пчыагъэр 3:0-м инэмхэм зынагъэсым
кошхьаблэхэм янасыпи къычIэкIыгъ —
тIогъогогъо къэлапчъэм Iэгуаор дадзагъ
— 3:2. Ащ бужи кошхьаблэхэр апэкIэ
илгыхэзэ, къэлапчъэм бэрэ дэуагъэх. М.
Джамырзэр дахэу къэлапчъэм екIугъ, ау
Iэгуаор къэлапчъэм дигъэфагъэп, блэугъ.
Инэмхэр къызэкIэкIожыгъэхэу якъэлап-
чъэ къызэраухъумэщтым нэмыкIырэ Iоф

яIэжыгъэп. ОшIэ-дэмышIэу «Инэмыр»
ыпэкIэ зэльым кошхьаблэмэ шапхьэхэр
аукъуагъэх. Пенальтир А. Хьатитэм ди-
дзагъ. А. Цимбалист пчыагъэр 5:2-м зы-
негъэсым, футболистхэр нахъ шхьхъи-
хыгъэу ешIэхэу фежагъэх, ащ къыхэкIэу
къэлапчъэм Iэгуаор зауэрэ дадзагъ.

ЗэIукIэгъур зыщаухыным Тхьаркъо-
хъо Казбек ухъумаIом IэкIэкIи, метрэ
17 фэдизкIэ зыпэчыжэ къэлапчъэм Iэ-
гуаор дидзагъ, ешIэгъур а уахътэм
аухыгъ. Джамырзэ Мурат, Хьатитэ Алий,
нэмыкIхэми къэлапчъэм Iэгуаор дахэу
дадзагъ. Къуаджэмэ къарыкIыгъэхэу
стадионым дэсыгъэхэр футбол гъэшIэ-
гъон еплъыгъэх.

АР-м физкультурэмкIэ ыкIи спортым-
кIэ и Комитет итхьаматэу ХьасанэкIо
Муратэ къызэрэтиIуагъэу, Адыгейм и
Лышхьэу ТхьакIушынэ Аслъан ишIу-
хьафтынхэм икIыдэхын фэгъэхьыгъэ
зэнэкъокъур кIэухым фэкIо. Яшэнэрэ
чыплэм кошхьаблэхэмрэ еджэркъуае-
хэмрэ фэбэнэщтых. Финалым Адыгъа-
лэрэ Инэмрэ яфутболистхэр щешIэщтых.
ЗэIукIэгъухэр зыщыIэщтхэ мафэхэр
агъэунэфыгъэгоп.

НыбжыкIэхэмрэ бзэм изэгъэшIэнрэ

Кембридж университетыр къафэгущIо

**Кембридж Дунэе университетым игъэмэфэ
сессиеу 2011-рэ илээсым шылагъэм икIэххэр
зэфахысыжыгъэх. АдыгеймкIэ бзэхэр
зыщызэрагъэшIэрэ Гупчэу «Активыр» зэ-
нэкъокъум я 14-у хэлъжагъ, студентхэм
щытхьуцIэхэр къафаусыгъэх.**

Я 9 — 11-рэ классхэм
ашеджэрэ студентхэр арых
сессием хэлъжагъэхэр. Кем-
бридж университетым иапэ-
рэ сертификатхэр «Активым»
истудентхэу къызыфагъэ-
шъошагъэхэр нэбгыри 7

мэхъух. Абдуллаев Артур, Ба-
бич Ирина, Бэгъушъэ Асыет,
Бурденко Мария, Иванова
Анна, Икымова Айгузель,
Юркевский Андрей — ахэр
арых къахагъэщыгъэхэр.

— Европэм щызэхашъэгъэ
советым и Дунэе сертифи-
катхэр тистуденти 117-мэ яIэ
хьугъэ, — къеIуатэ «Акти-
вым» идиректор шхьаIэу
Едыдж Мэмэт. — Ащ фэдэ
тхылъхэр зиIэхэр гъэсэны-
гъэм, экономикэм япхыгъэ
дунэе IофшIапIэхэм лъэшэу
ящыкIагъэх.

«Активым» истудентхэу
Дунэе щытхьуцIэхэр къызы-
фаусыгъэмэ ягухэлъышIухэр
къадэхьунхэу афэтэIо.

НэIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъылдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ IофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхьаIэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шхьаIэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан**

**Редактор
шхьаIэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
ХЪУРМЭ Хьусен**

**ПшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
НЭПШIЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыдэщыIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьаIэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэльы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

**Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268**

**Пчыагъэр
5185
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2112**

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхьатыр 18.00